

АКТИВІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ АГРАРНИХ ПРОЕКТІВ

О.Ф. Присяжнюк, к.е.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Забезпечення стабільного розвитку економіки України та значна роль у ній аграрного сектора передбачає налагодження зовнішньоекономічних зв'язків з діловими партнерами, з акцентом уваги на забезпеченні відповідного до європейських вимог рівня якості аграрної продукції та пошуку вигідних ринків її збуту. Досягнення зазначених результатів можливе при умові застосування проектного управління у цій сфері та активізації співпраці з зарубіжними партнерами. Зважаючи на це, проведені дослідження є в достатній мірі актуальними.

Метою дослідження є визначення ролі рівня підтримки міжнародного співробітництва у досягненні мети аграрних проектів. Об'єктом дослідження є процес управління аграрними проектами з акцентом уваги на рівень міжнародного співробітництва.

Повноцінна реалізація аграрного потенціалу України не можлива без розширення її присутності на зовнішніх ринках [1, с. 84]. Проте існує ряд проблем, що перешкоджають цьому, зокрема обмежені можливості ефективно виявляти й оцінювати нові ринкові можливості з точки зору їх позитивного впливу на виробників і споживачів; збільшення витрат на переміщення товарів на внутрішньому та зовнішніх ринках; недостатня кваліфікація, можливості аналізу ринків та обмежене фінансування [2]. Зважаючи на вказані проблеми доцільно розглянути напрями державної підтримки міжнародного співробітництва при реалізації аграрних проектів, спрямованих на вирішення вказаних проблем.

Однією з передумов сприяння міжнародному співробітництву, зокрема з країнами Європейського Союзу є фіксація в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС наступних напрямів: сприяння взаєморозумінню політик у сфері сільського господарства та розвитку сільської місцевості, просування сучасного та стабільного сільськогосподарського виробництва, покращення конкурентоспроможності сільськогосподарського сектора та ефективності і прозорості ринків, просування політики якості сільськогосподарської продукції у сферах стандартів продукції, вимог щодо виробництва та схем якості [3]. Вважаємо, що зафіксовані в Угоді основні позиції налагодження співпраці з країнами ЄС у сфері сільського господарства, як базової галузі розвитку аграрного промислового виробництва є одним із основоположних чинників досягнення зазначених вище цілей та формування цілей аграрних проектів.

Оскільки ціллю кожного проекту в аграрній сфері є максимізація прибутків виробників аграрної продукції на основі розширення ринків збуту та покращення рівня її якості, то доцільно розглянути динаміку показника товарної структури зовнішньої торгівлі. Відповідно до статистичних даних, товарна структура зовнішньої торгівлі аграрного сектора у 2016 р., у порівнянні з попереднім роком, зазнала найбільших позитивних змін за такими товарами, як цукор і кондитерські вироби з цукру (більше, ніж у 2 рази,), живі дерева (на 58,3 %), овочі (на 57 %), риба та ракоподібні (на 30,9 %), живі тварини (на 20,6 %), жири та олії тваринного та рослинного походження (на 20,1 %) [4]. Вважаємо, що позитивна динаміка даного показника вказує на результативність проектів, спрямованих на вихід зі зазначеними видами продукції на міжнародні ринки збуту.

В умовах переорієнтації аграрних виробників на європейські ринки важливо створити інформаційну підтримку реалізації аграрних проектів. Прикладом цього є Центр підтримки експорту, метою якого є її надання українським сільськогосподарським товаровиробникам та аграрнопродовольчим компаніям, зокрема малим і середнім, у пошуку європейських ринків збуту, входження, закріплення та розширення діяльності на них [5]. Створення інформаційного забезпечення майбутніх аграрних проектів дозволяє вірно на передінвестиційній фазі сформувати концепцію проекту, спрямованому на міжнародне співробітництво та обґрунтувати її.

Зважаючи на проведені дослідження, можна зробити висновок про часткове вирішення проблем виходу аграрних підприємств на міжнародні ринки та створення на державному рівні передумов для успішного міжнародного співробітництва в аграрній сфері (закріплення основних положень та цілей в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС та створення можливостей інформаційно-консультаційного забезпечення аграрних виробників). Вирішення інших зазначених проблем можливе за умови реалізації проектів в аграрній сфері з акцентом уваги на міжнародне співробітництво та ефективного управління ними.

Перелік посилань:

1. Чорна Н. П. Глобалізаційні процеси в аграрному секторі економіки України / Н. П. Чорна // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова – 2016. – Вип. 6 (48), Т. 21. – С. 81-85.
2. Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/16025>
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/uk/ministry?nid=20511>
4. Товарна структура зовнішньої торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Агроторгівля України. Центр підтримки експорту до ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agritrade-ukraine.com/ua/>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ

О.Ю. Репілевська, аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Зважаючи на структурні перетворення у світовій і вітчизняній економіці, у середовищі науковців і практиків посилюється інтерес до кооперативного руху як інструменту підвищення ефективності, конкурентоспроможності бізнесу та соціального рівня населення. Досліджували теоретичні аспекти кооперації у своїх працях провідні вітчизняні вчені, ними обґрунтований подвійний характер її природи, який полягає в єдності економічного та соціального, у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості. Так, досить цікавим є підхід М.І. Туган-Барановського, який порівнював ці два аспекти кооперації з «душею» і «тілом» будь-якого кооперативу. «Тіло кооперативу – це його господарська діяльність, інтереси та принципи, що з неї випливають: розширення обсягів діяльності, досягнення найкращих фінансових результатів, заповзятливість, ризик, конкурентна боротьба, заволодіння ринком. Душа кооперативу полягає в його соціальній місії, в реалізації кооперативних принципів і цінностей, у кооперативній ідеології. Саме душею продиктовані такі принципи дій кооператорів, як єднання, солідарність, безкорисливість, небайдужість до бід людей, готовність надавати допомогу тим, хто її потребує, піклування про моральність і духовність» [1, с. 67].

Співвідношення між економічною і соціальною природою в діяльності кооперативу є головним показником того, наскільки він відповідає своєму історичному призначенню. Якщо кооперативна організація недостатньо виконує соціальні функції, то вона втрачає унікальність і самобутність, перетворюється на звичайну підприємницьку, ринкову структуру [2]. Отже, для того, щоб досягти успіху в реалізації соціальних завдань потрібно мати сильний економічний потенціал, оскільки економічно слабка, фінансово нестійка організація не може його досягти в силу її неспроможності та відсутності економічних чинників. Тобто, у діяльності кооперативних організацій має бути оптимальним поєднання економічних і соціальних принципів.

Згідно Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» [3] головною метою сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) є забезпечення своїх членів (які одночасно є їх власниками та клієнтами) необхідними товарами та/чи послугами, які не мають на меті отримання прибутку. СОК прагне надавати послуги своїм членам чи забезпечувати їх товарами за собівартістю, саме цим він суттєво відрізняється від підприємницьких товариств, метою яких є отримання максимального прибутку від вкладеного капіталу. Отже, члени (власники) СОК позбавилися необхідності користуватися послугами різноманітних торговельних та інших посередників і купувати у них товари за надмірно високими цінами. Вони отримують можливість придбавати у своєму товаристві, в якому вони не тільки клієнти, а й рівноправні співвласники, значно дешевші та якісніші товари (послуги). За результатами діяльності СОК формується грошова виручка, як джерело поповнення неподільного, пайового та резервного фондів, формування фонду навчання, виплат найманому персоналу, нарахування на паї і кооперативних виплат. Частина виручки, що залишається для цієї мети, дозволяє знизити потребу в позичках, зосередити контроль над капіталом у межах підприємства. Більш детальний перелік послуг, які можуть надавати СОК та розподіл отриманого капіталу наведений на рис. 1.